GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 franci.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 238. *Vinerĭ, 30 Octomvre (11 Noemvre).* **1887.**

Brașovŭ, 29 Octomvre 1887.

In ședința dela 4 Noemvre a comisiunei delegațiunei ungare pentru armată, în care s'a desbătutŭ în genere proiectulŭ de bugetŭ alŭ ministerului comunŭ de rĕsboiu, s'au petrecutŭ și lucrurĭ, care ne dovedescŭ din nou că Ungurii din putere, în îngâmfarea lorŭ d'a se crede mai multŭ decâtŭ ceea ce suntŭ, mergŭ până a se face ridiculĭ, espunêndu-se astfelŭ d'a nu mai trata nimenea seriosŭ cu ei.

Unŭ delegatŭ, precum se vede din raportulŭ ce-lŭ publicămŭ mai josŭ asupra decurgerei desbaterilorŭ acestei ședințe, puse ministrului comunŭ de rĕsboiu întrebarea:

Pe ce basă în matricule și în estrasele matriculare se admite acea diferință, că elevii din Ungaria, aflătorĭ în institutele militare de învĕțămêntŭ, suntŭ orĭ nu suntŭ de limbă ungurescă? O facŭ acésta profesorii militarĭ respective pe temeiulŭ datelorŭ căpĕtate dela părinții elevilorŭ, orĭ după cum găsescŭ ei cu cale, adecă profesorii?

Intrebarea e fórte naivă, décă ținemŭ sémă că ea a fostŭ adresată în delegațiune unui ministru comunŭ alŭ monarchiei. Mai avea unŭ înțelesŭ décă delegatulŭ din vorbă ar fi adresatŭ acéstă întrebare d-lui Kalmanŭ Tisza, d-lui Trefort orĭ altui patriotŭ patentatŭ.

Ei bine, deosebirea de limbă trebue sĕ se facă, câtă vreme în țĕrile corónei ungare vomŭ fi și noi naționalitățile, care formămŭ statulŭ și armata.

Deosebirea va trebui cu atâtŭ mai multŭ sĕ se facă, cu câtŭ contingentulŭ celŭ mare ce-lŭ dau armatei comune Ardealulŭ, Bănatulŭ și Țéra ungurescă, îlŭ dau naționalitățile nemaghiare, care numĕră douĕsprețece milióne.

Se 'nșélă amarŭ scamatorii dela putere, décă credŭ că potŭ orbi lumea prin scamatoriile lorŭ, presentândŭ o minoritate de a patra parte din poporațiunea țĕrilorŭ corónei ungare ca identică cu statulŭ și statulŭ identicŭ cu ea.

Dér întrebarea delegatului ungurŭ îșĭ are și ea importanța ei, dă pe față unele apucăturĭ de care se folosescŭ Ungurii dela putere în uneltirile lorŭ de maghiarisare, apucăturĭ care constau în a nu ținea sémă de declarațiunile părințilorŭ elevilorŭ neungurĭ din scólele lorŭ, ci a-i trece profesorii după bunulŭ lorŭ placŭ ca ungurĭ, fără a ține sémă de limba și naționalitatea lorŭ.

Acésta-i metoda ce se folosesce și la facerea etatisticelorŭ, spre a se presenta Ungurii în fața lumii cu celŭ puținŭ jumătate mai numeroșĭ de cum suntŭ în realitate.

In armata comună, peste totŭ în Austria, unde guvernulŭ stă la putere pe basa programei de împăciuire a naționalitățilorŭ prin egala îndreptățire, astfelŭ de apucăturĭ n'au trecere.

Décă lista Ungurilorŭ ce servescŭ în armata comună e nensemnată, causa e că acolo s'a ținutŭ și se ține sémă de naționalitatea și limba Nemaghiarilorŭ, carĭ formézâ precum amŭ mai spusŭ, grosulŭ contingentului ce-lŭ dă armatei comune Ardealulŭ, Bănatulŭ și Țéra ungurescă.

Celŭ puținŭ considerațiunile ce le are guvernulŭ austriacŭ și cu elŭ celŭ comunŭ față cu naționalitățile arŭ puté sĕ le servéscă Ungurilorŭ ca învĕțătură, și sĕ se gândéscă seriosŭ că scamatoriile lorŭ n'au trecere orĭ și unde, și că nu li se póte lua în seriosŭ plângerea lorŭ în contra sistemului adoptatŭ de guvernulŭ comunŭ.

Décă e cineva în dreptŭ a se plânge de unŭ sistemŭ desconsiderătorŭ și asupritorŭ, atuncĭ suntŭ naționalitățile nemaghiare, pe care sistemulŭ ungurescŭ de guvernare vrea sĕ le anihileze.

Ungurii suntŭ datorĭ sĕ dovedéscă, că nu le mai convine sĕ facă altora ceea ce lorŭ nu le place sĕ le facă alții. Schimbe sistemulŭ lorŭ de guvernare dândŭ fiă-căruia ce e alŭ sĕu, prin întroducerea egalei îndreptățirĭ.

Scrisorĭ de aderință adresată generalului Traianŭ Doda.

Românii din Sĕlagiu au adresatŭ, prin comitetulŭ lorŭ electoralŭ, generalului Traianŭ Doda următórea scrisóre de aderare și felicitare:

Domnului generalŭ Traianŭ Doda.

Când orisonulŭ politicŭ alŭ națiunei române din Ungaria și Transilvania e mai tare acoperitŭ de norii întunecoșĭ prevestitorĭ de desastre sguduitóre până și de celea mai adâncĭ temelii ale esistenței nóstre naționale; când fii acelei națiunĭ, carĭ în professarea virtuțilorŭ eredite dela străbunĭ: credința neclintită cătră Inaltulŭ Tronŭ și augusta casă domnitóre, iubire nealterată cătră patriă, venerațiune și supunere cătră legile sancționate prin Monarchŭ — totdéuna au fostŭ modelulŭ poporelorŭ din Austro-Ungaria — suntŭ degradațĭ și aviliți la starea de iloțĭ în vechea lorŭ patriă și prin șovinismulŭ mistificătorŭ alŭ celorŭ dela putere suntŭ încercațĭ de a gusta dulcéța bunătățilorŭ isvorită din sinulŭ acelei mame patrie pentru a căreia apĕrare de multe-orĭ li s'a scursŭ sângele din inimă; când Românului ca individualitate națională nu-i este permisŭ a se apropia de Părintele poporelorŭ, Monarchulŭ sĕu, spre a-i spune ce-lŭ dóre nicĭ atuncĭ când Acela calcă pe pămêntulŭ udatŭ de sângele Românului pentru apĕrarea augustei case habsburgice, a Inaltului Tronŭ și a patriei — étă Domnule Generalŭ! că ai apărutŭ ca unŭ lucéfĕrŭ în fruntea orisonului întunecatŭ alŭ națiunei române, pentru că cuvintele tale au vibratŭ ca nisce rațe strălucitóre în tóte direcțiunile patriei unde suspină sufletulŭ de Românŭ sub pressiunea situațiunei create prin mâna de ferŭ nemilósă a celorŭ dela putere; a pĕtrunsŭ prin tóte păturele națiunei române și din inimile celorŭ asupriți a storsŭ lacrime de bucuriă nutritóre cu speranța firmă și credința viuă: că națiunea română până când nutresce la peptulŭ sĕu fii precum este generalulŭ Traianŭ Doda, nu va peri, ci are viitorŭ, deórece Tu Generale ai datŭ espressiune fidelă simțĕmintelorŭ, convingerilorŭ, durerilorŭ și neîndreptățirilorŭ îndurate prin mama-țĭ națiune carea te-a născutŭ — mărturisindŭ cu franchéță și bărbăția — care pre mulțĭ ar trebui sĕ i trețéscă din letargiă nu numai în fața dietei ungare ci în fața Europei! *că națiunea română e scósă din cadrulŭ constituțiunei patriei sale.* Cuvintele tale au pĕtrunsŭ nu numai în coliba Românului opincarŭ, ci credemŭ, că și la treptele Inaltului Tronŭ, unde și-a aflatŭ Românulŭ totdéuna scutŭ în timpurile desastróse, simțĕmintele, convingerile și durerile tale suntŭ ale tuturorŭ Românilorŭ, pentru că din inima și sufletulŭ tĕu vorbesce însăși națiunea română; însĕ cuvintele rostite prin Generalulŭ Doda ponderézâ mai multŭ decâtŭ ale nótre pentru că li se potențéză valórea prin meritele sale secerate întru apĕrarea Tronului și a patriei prin ascuțitulŭ sabiei în timpurĭ grele, și pentru că le a grăitŭ acelea mândru și consciu de valórea brațului soldatului românŭ, ca factorŭ puternicŭ în armată.

Dreptŭ aceea Te asigurămŭ Domnule Generalŭ! că aderămŭ din tótă inima și convingerea și în tótă estensiunea la principiele Tale, care ne oglindéză în celŭ mai fidelŭ modŭ trista posițiune a națiunei române din Ungaria și Transilvania și mulțămindu Ți pentru de unŭ urmașŭ alŭ lui Traianŭ démna dechiarațiune, sĕ fi convinsŭ, că țĭ-ai făcutŭ numele nemuritorŭ pentru că numele Generalului Traianŭ Doda rĕsună cu dulcéță și tală nu numai de pre buzele Românilorŭ de ațĭ iubitorĭ de patriă și națiunea lorŭ, ci fiindŭ gravatŭ prin penelulŭ recunoscinței nu numai în inimile cărunțilorŭ ci și în ale pruncilorŭ va trece din generațiune în generațiune — până când va trăi Românulŭ — ca unŭ modelŭ demnŭ de imitatŭ alŭ credinței cătră Inaltulŭ Tronŭ și alŭ iubirei de patriă și națiune. Sĕ trăescĭ Domnule Generalŭ, spre gloria Inaltului Tronŭ, spre înflorirea patriei și a națiunei române, la mulțĭ anĭ fericițĭ!

Comitetulŭ centralŭ electoralŭ de partidă națională română din comitatulŭ Selagiului.

La anulŭ 1887, luna Noemvre.

Românii Sĕlăgienĭ.

Românii din Aradŭ au adresatŭ d-lui generalŭ *Traianŭ Doda* următórea scrisóre:

Domnule Generalŭ! Multŭ prețuite mandatarŭ!

In literile ce ai adresatŭ presidelui dela camera legislatóre din Ungar'a, ai notificatŭ și ai demonstratŭ, că de constituțiunea țĕrii, după modulŭ aplicărei ei: din ce în ce totŭ mai violentŭ, — Românii nu mai potŭ beneficia.

Așa este!

In timpurĭ normale districtulŭ nostru trimetea în dieta țerii 5—6 deputațĭ; astățĭ însĕ, când legea și dreptulŭ suntŭ înlocuite prin forță și teróre, Românii, carĭ formézâ aprópe esclusivŭ poporațiunea districtului Arad nu suntŭ absolutamente representațĭ ca naționalitate în parlamentulŭ ungarŭ.

Participarea în viéța publică a statului li s'a făcut cu desĕvîrșire imposibilă Românilorŭ. Ei suntŭ scoșĭ prin forță și violență din arena luptelorŭ constituționale în favórea exclusivismului maghiarŭ.

Acestea i-le-ai spusŭ presidelui, și prin elŭ camerii, guvernului și publicului celui mare din- și afară de țéră.

Și noi în rîndulŭ nostru venimŭ a te felicita, pentrucă ai semnalatŭ sórtea de ațĭ a Românului în acéstă țéră, pronunțându-te verde ca unŭ Românŭ, cu curagiu ca unŭ soldatŭ, francŭ și dreptŭ ca unŭ bărbatŭ.

Și când îțĭ gratulămŭ pentru acestŭ »momentŭ politicŭ«, totodată îțĭ urămŭ: trăéscă valorosulŭ bărbatŭ alŭ națiunei române până la estremele hotare ale vieții omenescĭ, ca sĕ mai vadĭ și timpurĭ senine pentru poporulŭ sĕu!

Aradŭ, 11/23 Octomvre 1887.

Dr. *Vuia* m. p., medicŭ; Nicolau *Oncu* m. p., advocatŭ; Emericŭ Vasiliu *Stănescu* m. p., advocatŭ; Vasiliu *Popŭ* m. p., advocatŭ; Aurelŭ *Suciu* m. p., advocatŭ; Vasiliu *Mangra* m. p., ierom. profesorŭ; Georgiu *Bragea* m. p., preotŭ în Macea; Dimitrie *Macinicŭ* m. p., buhĕierŭ în Aradŭ; Mihaiu *Olteanu* m. p., învĕțătorŭ în Aradŭ; Iuliu *Vlașŭ* m. p., preotŭ gr. cat. în Cresta-Minișŭ; Dimitrie *Antonescu* m. p., advocatŭ în Aradŭ; Dionisiu *Hera* m. p., brutarŭ în Aradŭ.

Din delegațiunĭ.

In comisiunea pentru armată a delegațiunei ungare, raportorulŭ *Rakovsky* arată că s'au preliminatŭ în bugetulŭ armatei comune pe 1888 ca cheltuelĭ ordinare 98.542.584 fl., ca cheltuelĭ estraordinare 18.619,775 fl., cu totulŭ decĭ 117.162,360 fl. In comparație cu anulŭ curentŭ, bugetulŭ anului 1888 e cu peste 11 milióne mai mare. Vorbitorulŭ doresce sĕ se dea lămurirĭ despre întrebuințarea creditului de 52½ milióne votatŭ în sesiunea estraordinară a delegațiunei din éstŭ anŭ. Mai departe întrébă, că ce disposițiunĭ a luatŭ orĭ are de gândŭ sĕ ia ministrulŭ de rĕsboiu în privința nutrirei soldațilorŭ.

Akusia *Beöthy* vroa amĕrunte în scrisŭ despre întrebuințarea creditului. Moriz *Wahrmann* acceptă propunerea raportorului, socotelĭ amĕrunțite nu se potŭ cere acum. Alex. *Hegedüs* e totŭ de acéstă părere, deórece nicĭ Curtea de Compturĭ n'a revidatŭ socotelele, decĭ amĕrunte nu se potŭ da. Aug. *Pulsky* crede, ca comisiunea, inainte de a intra în discuțiune, sĕ aștepte lămuririle ministrului.

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu contele *Bylandt-Rheidt* dă într'o espunere de apróp o oră esplicărĭ amĕrunțite despre mĕsurile ce le-a luatŭ la începutulŭ anului administrațiunea armatei, ca fiindŭ necesare, și pentru esecutarea cărora s'a cheltuitŭ o parte mare din creditulŭ estraordinarŭ, mai multŭ decâtŭ jumĕtate. Totodată ministrulŭ esprimă necesitatea *d'a se considera comunicările sale ca confidențiale.*

Beöthy ține una sĕ i se dea socotéla de banii cheltuițĭ, ér Em. *Ivanka* îi spune, ca și alții, că nu e timpulŭ potrivitŭ. *Pulsky* e mulțămitŭ cu ce a spusŭ mi-

nistrulŭ, care a fostŭ corectŭ în lămuririle sale. *Wahrmann și Hegedüs* încă suntŭ mulțămițĭ cu lămuririle, dér celŭ din urmă propune ca sĕ nu i se mai pună la disposițiune ministrului de rĕsboiu restulŭ creditului. Ministrulŭ *Tisza*, modificândŭ propunerea lui Hegedüs, propune sĕ ia comisiunea la cunoscință lămuririle ministrului de rĕsboiu declarândŭ ca disposițiunĭ ulteriore privitóre la acésta sĕ se ia la timpulŭ sĕu în legătură cu respectivele socotelĭ finale, din contră guvernulŭ comunŭ nu mai are dreptulŭ de asemnare a sumelorŭ necheltuite până acum din creditulŭ estraordinarŭ, și-șĭ esprimă speranța că unŭ astfelŭ de conclusŭ nu va avé ca urmare necesitatea d'a se convoca o nouă sesiune estraordinară. Moriz *Jokai* dice că décă n'a isbucnitŭ rĕsboiulŭ, causa e că s'a cheltuitŭ o parte din creditŭ. Décă vomŭ fi totdéuna gata de rĕsboiu, speră vorbitorulŭ că acela niciodată nu va isbucni și de aceea doresce ca restulŭ din creditŭ sĕ rĕmână și mai departe la disposițiunea ministrului comunŭ de rĕsboiu.

La votare comisiunea respinse propunerea lui Beöthy. După ce Hegedüs declară că se alătură la propunerea ministrului Tisza, comisiunea hotărî sĕ ia la cunoscință lămuririle ministrului despre sumele cheltuite și sĕ ia disposițiunĭ ulteriore pentru timpulŭ proiectului respectivelorŭ socotelĭ finale. In același timpŭ comisiunea esprimă ca în sarcina sumelorŭ, ce eventualŭ arŭ rĕmâné din creditulŭ extraordinarŭ după ce se vorŭ fi sancționatŭ conclusele delegațiunilorŭ, se nu sĕ mai facă asemnărĭ (cheltuelĭ.)

Proiectulŭ de bugetŭ fù primitŭ în generalŭ ca basă a desbaterei speciale.

Urmară rĕspunsurile *ministrului de rĕsboiu* privitóre la *publicările de concursurĭ pentru academiile militare* și la *instrucțiunea în limba unguréscă.*

Raportorulŭ Stef. *Racovsky* dice că »greșelile“ din cărțile de învĕțămêntŭ privitóre la istoriă, la geografiă și la dreptulŭ publicŭ s'au îndreptatŭ în cea mai mare parte. Nu e mulțămitŭ însĕ cu câtŭ se învĕță limba unguréscă în institutele militare, e pré puținŭ două ore pe sĕptĕmână. Mai departe e necesarŭ, ca în scólele militare de pe teritoriulŭ Ungariei toțĭ elevii sĕ învețe și ungaresce.

Aug. *Pulszky* întrébă că pe ce basă se face deosebire, décă respectivulŭ elevŭ din Ungaria e orĭ nu de limbă ungurésca? Pe temeiulŭ spuselorŭ părințilorŭ orĭ p'alŭ judecății profesorilorŭ militarĭ respectivĭ? După rĕspunsulŭ datŭ aceste date statistice se iau pe temeiulŭ spuselorŭ părințilorŭ.

Bela *Grünwald* nu e mulțămitŭ cu rĕspunsurile ministrului. Armata nu se póte considera ca o mașină de sine stătătóre în statŭ. După părerea lui e necesarŭ ca în institutele militare din Ungaria limba de instrucțiune sĕ fiă cea ungurésca.

Ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu *Bylandt-Rheidt* respinge asertiunea că armata se consideră ca o mașină. Că nu servescŭ mulțĭ Ungurĭ în armată și suntŭ puținĭ în corpulŭ oficerescŭ, de asta 'i pare rĕu. In *institutele militare* planurile de învĕțămêntŭ trebuescŭ sĕ fiă organisate după unŭ óre-care principiu unitarŭ, deórece acelea *nu suntŭ scóle speciale unguresci și deci în ele nu póte fi limba ungurésca limbă de instrucțiune.*

Raportorulŭ *Rakovszky* dice că nu se învĕță destulă limbă ungurésca. Intre limba ungurésca și între limba naționalităților esistă o „deosebire însemnată“.

Akusiu *Beothy* dice că sistemulŭ ce domnesce în institutele de învĕțămêntŭ militare e causa, că suntŭ puținĭ Ungurĭ în armată. Trebue schimbatŭ sistemulŭ.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Bylandt* observă că nu în sistemŭ e greșélă, dovadă e că și la honvedĭ e lipsă de oficerĭ.

Edm. *Szalay* nu numai poftesce, dér găsesce necesarŭ ca în institutele militare de învĕțămêntŭ chiar și în timpulŭ liberŭ sĕ converseze ungaresce.

Desbaterea se termină și rĕspunsurile ministrului se iau la cunoscință.

Ce era sĕ și facă delegații ungurĭ?

SCIRILE DILEI.

Sub titlulŭ „O esemplară însuflețire de poporŭ« ne aduce „Luminătorulŭ“ cele mai îmbucurătóre sciri despre frații noștri Românĭ din comuna *Mehala*. Comuna acésta are mai bine de 2000 de locuitorĭ românĭ față cu 3—400 de Sêrbĭ locuitorĭ ai aceleiași comune. Românii erau cu totulŭ subjugațĭ de Sêrbĭ; aveau preotŭ sêrbescŭ și biserică sêrbéscă. Stăpânirea bisericéscă sêrbéscă prin lăcomiile ei de împilare adusese în timpulŭ din urmă pe bieții Românĭ într'o stare nu numai deplorabilă, ci și rușinósă și revoltătóre. Tóte plângerile, tóte reclamările făcute mereu de 20 de anĭ încóce au rĕmasŭ neconsiderate atâtŭ de autoritățile civile, câtŭ și bisericescĭ. Tóte acestea i-a determinatŭ pe locuitorii Românĭ a se smulge cu orĭ-ce prețŭ de sub jugulŭ Sêrbilorŭ. Toțĭ ca unulŭ au cerutŭ dela episcopulŭ românŭ din Aradŭ sĕ le dea preotŭ românescŭ; s'au făcutŭ pașii necesarĭ pentru constituirea în o parochiă românéscă și étă că abia de adĭ-véră începêndŭ Românii din Mehala au sciutŭ sĕ adune între sine unŭ capitalŭ de 6000 fl. Chiar și pandurii dela orașŭ orĭ comitatŭ, împărțitorii dela poștă și alțĭ Românĭ cu modeste condițiunĭ de traiu au contribuitŭ de bună-voiă câte 50—100 fl.; lucrătórele sĕrmane dela o fabrică de tutunŭ au adunatŭ 400 fl. Astfelŭ Românii din Mehala s'au emancipatŭ de sub Sêrbĭ; au preotŭ românescŭ, biserică românéscă, eclesiă românéscă. Tóte acestea numai de adĭ-véră până acum. Resultatulŭ însuflețirei lorŭ e socotitŭ de o adevĕrată minune prin părțile acelea. Dea Dumnedeu ca însuflețirea lorŭ sĕ afle imitatorĭ!

—x—

„In interesulŭ binei și regulatei administrațiunĭ“ ministrulŭ unguresc de interne află de lipsă, ca dela anulŭ nou *sĕ se înmulțéscă numĕrulŭ secretarilorŭ fișpănescĭ* încă cu 6, anume 2 de clasa I, 2 de clasa II și 2 de clasa III. In calculŭ rotundŭ acești 6 secretarĭ vorŭ spori erogațiunile statului cu 6000 fl. Intr'o vreme nu se pomenea ca fișpanii sĕ aibă secretarĭ, dér progresivŭ cu „buna« administrațiă, care merge totŭ înainte ca raculŭ, s'a înmulțitŭ și numĕrulŭ acestorŭ soiu de „domnĭ“, așa că dela anulŭ nou vomŭ avé 30 de ungurĭ intitulațĭ „secretarĭ fișpanescĭ«, dotațĭ cu salare grase din bugetele statului. — Mancesce Români, ca sĕ ai cu ce sĕ plătescĭ legionulŭ de funcționarĭ unguresci ce sporescŭ mereu!

—x—

La primulŭ *concertŭ de abonamentŭ* ce l'a datŭ orchestra orășenéscă Duminecă séra în sala hotelului Nr. 1 a fostŭ fórte multă lume, încâtŭ lumea, care s'a dusŭ mai târdiu ceva, n'a mai avutŭ locŭ la mese. De aceea s'au luatŭ disposițiunĭ ca la alŭ doilea concertŭ, care va fi la 16 Noemvre n., sĕ fiă aședate mese și în salele cele micĭ.

—x—

La 12 Noemvre n. *se vorŭ vinde în Mercurea 24 de porcĭ confiscațĭ* de finanții ungurĭ, sub cuvêntŭ că suntŭ introdușĭ ca contrabandă din România.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de interne a ordonatŭ *desființarea reuniunei pușcașilorŭ din Ciacova*, sub cuvêntŭ că s'a ocupatŭ cu politica. Totodată a provocatŭ municipiulŭ comitatensŭ sĕ esecute imediatŭ desființarea și sĕ ia disposițiunĭ cu privire la averea reuniunei. — De ce nu se spune, ce politică a făcutŭ reuniunea, ca sĕ nu stea omulŭ la bănuială că și aci avemŭ a face cu unŭ actŭ de violință?

—x—

Têrgulŭ anualŭ din Noemvre în *Sighișóra* a fostŭ bine cercetatŭ, dér vêndărĭ puține s'au făcutŭ. S'au vêndutŭ cu totulŭ 1432 vite cu prețurĭ micĭ. Mai mulțĭ ca altădată au fostŭ de rêndulŭ acesta pungașii.

— x —

In comitatulŭ *Cojocnei* gendarmeria puse mâna pe unŭ individŭ culpabilŭ pentru furtŭ. Cercândŭ după numele respectivului individŭ, află că se numesce *Ioanŭ Iederanŭ*, care înainte de asta cu câțĭ-va anĭ fugĭ din unŭ arestŭ, fără a fi pututŭ fi prinsŭ până în diua de astădĭ. Gendarmii ilŭ légă în fiere și-lŭ punŭ în trenŭ, cu scopŭ ca sĕ-lŭ transporte dela Clușiu la tribunalulŭ din Sătmarŭ, căruia aparținea. In decursulŭ călĕtoriei însĕ gendarmii au adormitŭ, hoțulŭ profită de ocasiune pentru a fura dela ei cheile, cu carĭ își deschise încuietorile lanțurilorŭ și se eliberă. Gendarmii încă totŭ dormiau. Când trenulŭ ajunse într'o pădure dintre Debreținŭ și Careii marĭ, hoțulŭ deschise ușa și sărî afară din trenŭ. Fiindŭ-că era trenulŭ acceleratŭ, mașinistulŭ nu oprî mașina până la gară, care altmintrelea era aprope. Gendarmii s'au reintorsŭ sĕ caute pe hoțulŭ, dér acesta dispăruse.

—x—

Atragemŭ atențiunea proprietarilorŭ de vii, carĭ au acum în pimnițe buțĭ cu mustŭ, ca sĕ aeriseze desŭ pimnițele, deórece mustulŭ aflându-se în ferbere desvoltă acidŭ carbonicŭ care înădușește pe omŭ și așa se potŭ ușorŭ întêmpla nenorocirĭ, murindŭ de asfixiare cei carĭ intră în astfelŭ de pimnițe neaerisite.

— x —

S'a introdusŭ și în *Tĕrgu-Mureșului* darea pe cânĭ. Se plătesce 1 fl. de câne pe anŭ, plus 20 cr. semnulŭ de tinichea ce i s'atêrnă la gâtŭ. Totŭ mai eftinŭ ca în Brașovŭ!

—x—

Diarele din Bucurescĭ află că Duminecă orĭ sĕptĕmâna viitóre se vorŭ face *împrejurulŭ Bucurescilorŭ* nisce manevre importante ale trupelorŭ din Capitală.

—x—

„Românulŭ» află, că domnulŭ *Isidorŭ Vermontŭ*, unulŭ din elevii scólei de belearte din Bucurescĭ, a fostŭ admisŭ în Academia din München în urma unui concursŭ. Din 300 de concurențĭ au fostŭ admișĭ numai 70 la concursŭ, și din acești 70 au reușitŭ numai 10, între carĭ este și tênĕrulŭ Vermontŭ. In timpulŭ esamenului principele-regentŭ alŭ Bavariei a visitatŭ sala de concursŭ cu cei mai celebrii profesorĭ și a felicitatŭ pe tênĕrulŭ debutantŭ dicêndu-i: „Facĭ onóre scólei din Bucurescĭ; lucrarea d-tale e fórte frumósă!«

—x—

Diarului »La Liberté Roumaine« din Bucurescĭ i se scrie din *Predealŭ:* „Autoritățile vamale (române) *au*

(4.) FOILETONU.

LOGOFĔTULŬ MATEIŬ

NOVELĂ.

Mateiŭ pe câtŭ cunoscea de bine pe Rădița, dér acum i se părea că'i streină. Nu era prea îndemânaticŭ, și se cam ocupa cu ștersul' prafului și-șĭ totŭ băga mâna pe gulerulŭ cămășii, ca și cum ar fi vrêndŭ sĕ se mai rĕcorésca. Elŭ se înferbênta însĕ din ce în ce mai multŭ și sudorile iute se rĕceau pe spatele sale.

— Bine-ai venitŭ! — îi dise într'unŭ târdiu Rădița.

— Bine-am găsitŭ! — rĕspunse logofĕtulŭ și prinse puțintelŭ dér fórte puținŭ a zîmbi, îndată însĕ își ridică capulŭ și începù sĕ vorbéscă. — Imĭ e .... nu sciu cum, Rădițo, — grăi elŭ cam rarŭ, — îmĭ e nu sciu cum.... parcă n'am făcutŭ bine că am venitŭ la horă, — completă vorba Mateiŭ și căuta a'șĭ da o față veselă, cu tóte că orĭ-ce încerca astădĭ nu eșea ca altădată, și vorbele nu le potrivea ca până acum, și deși voia sĕ ascundă, față de Rădița, ce se petrecea în sufletulŭ sĕu, încercarea acésta era zadarnică.

Rădița, fără sĕ dică ceva la vorbele logofĕtului aduce pe masă o oca de vinŭ și două pahare.

Pe când ea era dusă după vinŭ, avea Mateiŭ o mare povară pe sufletulŭ sĕu. I-ar fi plăcutŭ sĕ aducă vorba despre....despre....lucrurile întêmplate, ca astfelŭ sĕ și ia o grije de pe capŭ. Scia elŭ că ea are sĕ'i vorbéscă despre acestea, dér șirétă cum era, tăcù până altădată.

Afară era petrecerea mai veselă.

Fetele d'abia apucau sĕ se curme joculŭ pentru ca sĕ pótă vorbi între ele, pentru ca sĕ-șĭ spună una alteia, aceea ce le sta pe inimă față de logofĕtulŭ Matei.

Mateiŭ era înăuntru și n'audea nimica din câte se vorbeau despre elŭ; scia însă bine că se vorbesce și de aceea îi părea rĕu că a venitŭ la horă. Ii era par'că rușine sĕ mai iasă afară.

După o tăcere óre-care, și după ce a schimbatŭ cu cârciumărița câte-va ochirĭ, care filŭ aduceau în perplesitate, începù Mateiŭ sĕ vorbéscă.

— Rădițo, — grăi elŭ, ținêndŭ în mână unŭ paharŭ cu vinŭ roșu, — tu te-ai făcutŭ mai frumósă, îmĭ parĭ schimbată,.... mai cu hazŭ ca până acum.

Astfelŭ a vorbitŭ logofĕtulŭ, dér în inima lui era mișcatŭ și gândulŭ nu și'lŭ putea lua dela Maruța, ceea ce'lŭ făcea sĕ fiă de totŭ neîndemânatecŭ la vorbă.

— Așĭ, logofete, — începù Rădița, — numai ți-se pare; eu sunt totŭ cea veche, dér scii unde n'ai venitŭ de multŭ pe aicĭ, sci... dela mórtea maichii-ti, a leichii Ani. — adause ea cam cu intențiune și'lŭ privì pe Mateiŭ dreptŭ în ochĭ. — Nu-i așa logofete? — grăi ea după câtăva gândire și'șĭ aședă fióra din cosiță și aștepta rĕspunsŭ.

Logofĕtulŭ puse vinŭ în amêndouĕ paharele și prindêndŭ voiă, întinse unulŭ Rădiței.

— Ține, — dise elŭ, — asta-i din pomana mamei... sĕ'lŭ beai până în fundŭ.

Rădița rĕmase puținŭ pe gândurĭ, luă însĕ paharulŭ, îlŭ goli repede, puse mâna pe sticlă, îlŭ umplù a doua óră, îlŭ umplù și p'alui Mateiŭ.

— Logofete, ăsta sĕ fiă pentru Maruța, scii.... — dise drăcósa făcêndŭ semnŭ cu capulŭ și zîmbindŭ cam cu nĕcazŭ, — pentru Maruța, — accentuă ea, își bĕù paharulŭ și eși afară, căcĭ o strigase unŭ mușteriu.

Logofĕtulŭ rĕmase cu paharulŭ în mână și era așa de iritatŭ, încâtŭ era sĕ-lŭ trântéscă de pĕmêntŭ, dér acésta nu o făcù. Gustă odată din paharŭ, „pentru ea sĕ fiă“ își gândì elŭ și'șĭ plimbă privirea veselă în tóte părțile. Cu tóte acestea îi era ciudă că Rădița a eșitŭ afară și că n'a isprăvitŭ cu acéstă vorbă. Lui Mateiŭ i-ar fi plăcutŭ sĕ'lŭ lase în pace și elŭ sĕ'șĭ pótă petrece totŭ ca până acum. Acésta însĕ nu era cu putință.

Rădița intră.

— Da... da pentru Maruța! — făcù ea cu capulŭ și oftă odată din greu, căcĭ tare bine se avusese cu logofĕtulŭ.

— Pentru care Maruța? — întreba logofĕtulŭ cam zîmbindŭ. — Pentru fata cocónei?... ba că chiarŭ!“ — grăi elŭ p'aci în colo, cu tóte că simțea în sine o bucuriă, care îi făcea peptulŭ sĕ salte.

Din vorbă în vorbă, în sfârșitŭ trecuse peste greu

confiscatŭ o cantitate destulŭ de considerabilă de mărfurĭ pe care nisce Ungurĭ voiau sĕ le introducă ca contrabandă“.

In editura librăriei „Fraţii Şaraga« din Iaşĭ a eşitŭ de sub tiparŭ **Gramatica limbei internaţionale „Volapük“**, după metoda Erwin Walther, în optŭ lecţiunĭ cu cheia eserciţielorŭ, de *S. I. Grossmann*; formatŭ micŭ 8° de 72 pag. Preţulŭ 60 banĭ.

„Amiculŭ Familiei“, diarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ literarŭ, cu ilustraţiunĭ; apare în Gherla la 1 şi 15 a fiă-cărei lunĭ. Preţulŭ pe anŭ 4 fl. Nr. 22 dela 15 Noemvre conţine: Strada Carmen Sylva, romanŭ de Theocharŭ Alexi. — Vine érna (poesiă), de V. B. Muntenescu. — Călĕtoria împrejurulŭ pămêntului în 80 de ḑile, de A. d'Ennery şi Jules Verne (urmare). — Serenadă (poesiă), de G. Simu. — Cronică. — Necrologŭ. — Notiţe. — Bibliografiă. — Se mai află ilustraţiunea unei copile în tempestate.

Antichitățĭ de mare preţŭ.

Cetitorii noştri cunoscŭ afacerea cu drugii de aurŭ găsiţĭ de nisce lingurarĭ şi care se află depuşĭ la tribunalulŭ de aci.

Asupra acestorŭ drugĭ aduce „Sz. N.“ următórele amĕnunte: Cele 9 bucăţĭ de aurŭ, în formă de cărămidă, s'au aflatŭ de nisce Ţiganĭ din Boroşneulŭ-micŭ şi din Sita Buzĕu. Aceştĭ Ţiganĭ lucrau cu ḑiua în pădurile dela Crasna, lipite de graniţa României, şi săpândŭ au găsitŭ mai multe bucăţĭ de aurŭ şi fiindŭ că acolo treceau de lucrurĭ pe carĭ nu puteau căpĕta mai nimicŭ, le aduseră la Braşovŭ dér şi aci le-au vêndutŭ pe unŭ preţŭ neînsemnatŭ.

Pe o parte a cărămiḑilorŭ se află desemnate pătrate punctate cu inscripţiunĭ şi figurĭ ca acestea:

FL. FLAVIAN VS PRO SIG ADDIGMA	LVCIANVS OBR·I.SIG p X	QVIRILLVS ET DIONISVS * SIRM. SIG

Din aceste inscripţii resultă că aceste cărămiḑĭ datéză din secolulŭ alŭ treilea după Christosŭ, pe când Flavianus era inspectorŭ alŭ minelorŭ din Dacia, Lucianus oficerŭ de mine, ér Quirillus şi Dionisius guvernatorĭ în Sirmium.

Insemnele (mărcile) de pe aceste bucăţĭ suntŭ monogramulŭ lui Christosŭ cu literele grecescĭ χ şi ρ, apoi spice de grâu, unŭ bustŭ de femee, figură de femee cu diademă pe capŭ, şeḑêndŭ şi avêndŭ în mâna dréptă unŭ spicŭ de grâu, ér în stânga cornulŭ abundanţei.

Apelulŭ

comitetului de ajutorare cu abecedare şi legendare către tótă suflarea românéscă.

Vĕḑêndŭ învĕţătorii noştri, că în anulŭ scolasticŭ expiratŭ mulţĭ au primitŭ în modŭ gratuitŭ pentru elevii lorŭ sĕracĭ abecedare şi legendare, şi adecă de acele, de care cerură, creḑêndŭ că şi în anulŭ acesta vomŭ mai avea de unde le da, începură a se adresa cu rugărĭ către subscrisulŭ comitetŭ. Dér, precum s'a pututŭ vedé din raportulŭ publicatŭ în tóte foile nóstre, din anulŭ scolasticŭ expiratŭ nĭ-au rĕmasŭ numai 13 fl. şi 50 cr. v. a. cassa-rest. şi câte-va cărţĭ, decĭ numai de ei putemŭ dispune, câtă vreme nu voiŭ mai incurge. Amŭ şi adusŭ pe ei cărţĭ şi adecă abecedare, atâtŭ de Blaşiu câtŭ şi de ale lui Popescu şi Petri, şi, până la celŭ din urmă le vomŭ distribui gratis, ca şi în anulŭ trecutŭ. Dér din atâta, la toţĭ nu putemŭ da, ér a lăsa pe miserii elevĭ fără cele mai elementare şi absolutŭ necesare cărţĭ de învĕţămêntŭ, ne prinde mila; dreptŭ aceea ne rugămŭ de tótă suflarea românéscă sĕ contribue după voinţă şi putinţă, fiă cu banĭ, fiă cu hârtii de valóre orĭ cu opurĭ de valóre, care se vorŭ preface în banĭ, pentru care vomŭ aduce abecedare şi legendare, şi le vomŭ da gratis elevilorŭ miserĭ şi cu tragere de inimă către învĕţătură.

Asemenea suntŭ rugaţĭ d-nii învĕţătorĭ dela scólele române rurale, fără deosebire de confesiune, a ne scrie lămuritŭ:

1. Care de câte abecedare şi de câte legendare ar avé lipsă pentru elevii în adevĕrŭ miserĭ şi cu tragere de inimă către învĕţătură?

2. De ce autorŭ sĕ fiă acele cărţĭ? Care adecă le folosescŭ? fiă ca impuse orĭ duse din convingere. (Aci însemnămŭ, că în anulŭ expiratŭ amŭ cumpĕratŭ şi distribuitŭ abecedare de V. Petri, I. Popescu şi Solomonŭ Munteanu, ér legendare de V. Petri, I. Popescu şi Stefanŭ Popŭ, de care adecă au cerutŭ învĕţătorii; acum le mai atragemŭ atenţiunea şi asupra abcedarului lucratŭ de amicii şcólei, care este posesiunea librăriei N. I. Ciurcu din Braşovŭ; abecedarulŭ acesta e dintre cele mai bune, decĭ, cărui învĕţătorŭ îi va fi iertatŭ a-lŭ folosi, décă ilŭ va introduce în şcóla sa şi va avé câţĭ-va elevĭ miserĭ, carĭ nu şi-l'ar puté procura, adreseze se la acestŭ comitetŭ, că — încâtŭ i-ar ajunge puterile, aduce-va şi de acestea, precum va aduce şi de ale celorlalţĭ autorĭ.)

3. Ce este causa de comitetulŭ scólei de acolo nu provede pe elevii miserĭ cu cărţĭ şi recuisite de scrisŭ, ca sĕ putemŭ lămuri publiculŭ?

4. Din scrisorile adresate sĕ se vadă bine adresa: cui sĕ ţrimitemŭ? loculŭ: unde? şi posta ultimă, din care se vorŭ ridica cele trimise.

Totŭ ce atinge acéstă afacere sé se adreseze secret. I. alŭ acestui comitetŭ, în *Rodna-veche* (Ó-Rodna) (Transilvania) 25 Octomvre 1887.

Fl. Porcius, preşed. — *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ*, secret I.

Ultime scirĭ.

Viena, 9 Noemvre. — In comisiunea delegaţiunei, contele Kalnoky a esp# rimatŭ părerea de rĕu că guvernulŭ românŭ ar fi refusatŭ sĕ facă concesiunĭ suficiente pentru a asigura succesulŭ negocierilorŭ încheerei unui tratatŭ de comerţŭ. Ministrulŭ afacerilorŭ străine a constatatŭ că situaţiunea politică este liniştită, cu tóte acestea nu trebue sĕ fiă prea optimistŭ.

Londra, 9 Noemvre. — Corespondentulŭ ziarului „Times“ menţine, cu tóte desminţirile, detaliurile ce a datŭ asupra întrevederei d-lui Crispi cu principele de Bismărk la Friedrichsruhe.

Berlinŭ, 9 Noemvre. — Impĕratulŭ este fórte afectatŭ de starea principelui moştenitorŭ. S'au primitŭ scirĭ din San-Remo. Doctorulŭ Machenzie este contrarŭ orĭ-cărei operaţiunĭ. Se aştéptă medicĭ germanĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUCURESCI, 10 Noemvre. — Din Turnu-Severinŭ se trimite primulŭ numĕrŭ alŭ nouei foi a partidei revoluţionare bulgare.

ROMA, 10 Noemvre.— Pe la 2 óre nóptea s'a simţitŭ în Veneţia unŭ puternicŭ cutremurŭ de pămêntŭ, care în Ferrara a duratŭ şépte secunde.

VIENA, 10 Noemvre. — Ministrulŭ preşedinte Tisza dechiară în comisiunea pentru armată a delegaţiunei ungare că cestiunea fabricei ungurescĭ de puscĭ s'a resolvatŭ. Ministrulŭ de rĕsboiu a purcesŭ în modulŭ celŭ mai lealŭ. Comisiunea a votatŭ titlulŭ pentru puşca Mannlicher.

DIVERSE.

Scăpatŭ dela mórte de o pasĕre. — Impĕratulŭ grecŭ Basilius condamnase la mórte pe fiulŭ sĕu Leo pentru că mai mulţĭ curtenĭ influenţĭ, mai alesŭ unŭ órecare Santabarenus, au făcutŭ pe împĕratulŭ celŭ bănuitorŭ sĕ crédă, că Leo căuta sĕ-lŭ omóre spre a-i lua coróna. Impĕrătésa era cuprinsă de mare durere şi mâhnire; damele de Curte plângeau cu dênsa. Se apropiă ḑiua execuţiunii nenorocitului şi nevinovatului prinţŭ; împĕrătésa încercà totŭ ce putù spre a muia inima părintelui, dér înzadarŭ. Era în ajunulŭ ḑilei de execuţiune. In camera împĕrătesei era unŭ papagalŭ, care altădată făcea multŭ hazŭ stăpânei prin deşteptăciunea sa. Acum însĕ, cu inima stânsă de durere, împĕrătésa nu putea suferi palavrele pasĕrei şi de aceea ordonà sĕ o ducă în parcŭ în vre-unŭ locŭ ascunsŭ. Puţinŭ mai târḑiu veni împĕratulŭ Basilius în acelŭ locŭ şi se aşeḑà pe o bancă. In acelŭ momentŭ auḑì o voce ḑicêndŭ cu unŭ tonŭ sfîşiitorŭ: „O Leo, fiulŭ meu!“ Impĕratulŭ sărì speriatŭ şi ascultà. „O Leo, fiulŭ meu, fiulŭ meu!“ auḑì din nou împĕratulŭ, apoi urmà unŭ ţipĕtŭ de durere, ce-lŭ făcù sĕ se cutremure. Era papagalulŭ, care în sĕptĕmânile din urmă nu auḑise alte vorbe dela nefericita sa stăpână. Impĕratulŭ, adêncŭ mişcatŭ, fugì din acelŭ locŭ sinistru, se duse în palatŭ şi ordonà ca fiulŭ sĕu sĕ fie imediatŭ liberatŭ. Ceva mai târḑiu adevĕrulŭ a eşitŭ la lumină. Impĕratulŭ se bucurà că s'a doveditŭ nevinovăţia fiului sĕu şi că însuşĭ n'a comisŭ o faptă îngrozitóre; ér împĕrătésa nu s'a despărţitŭ de pasĕre până la mórtea sa.

***

Vindecarea ofticei. — Doctorulŭ Gareiu a presentatŭ nu de multŭ Academiei de medicină din Parisŭ unŭ memoriu asupra tratamentului tuberculosei prin inhalaţiunĭ cu *accid fluorhidric*. Elŭ face sĕ stea bolnavii phtisicĭ în o cameră de şése metri cubicĭ de aerŭ încărcatŭ cu accid fluorhidric, timpŭ de unŭ césŭ în fiăcare ḑi. Din 100 tuberculoşĭ trataţĭ de susŭ numitulŭ prin acestŭ nou agentŭ terapeuticŭ în timpŭ de unŭ anŭ de ḑile, ḑice că: 35 s'au vindecatŭ, 41 s'au amelioratŭ, 14 au rĕmasŭ staţionarĭ şi 10 au muritŭ. Academia a numitŭ o comisiune compusă din d-nii d-rĭ Procest şi Herard, ca sĕ studieze acestŭ memoriu.

Cum ajunge unŭ colonelŭ la rangŭ de generalŭ.— Intr'unŭ ḑiarŭ germanŭ se află următórea istorióră interesantă: Unŭ colonelŭ, care aştepta de multŭ timpŭ sĕ fiă avansatŭ, a trebuitŭ sĕ însoţéscă ḑilele trecute pe Maiestatea Sa Monarchulŭ la serviciulŭ divinŭ. Tocmai în acea ḑi s'a cetitŭ în biserică evangeliul cu *Beelzebub*, mai marele dracilorŭ. După încheierea serviciului divinŭ, a ḑisŭ colonelulŭ către Maiestatea Sa cu glasŭ înaltŭ: „Maiestate, de douĕ-ḑecĭ de anĭ eu n'am fostŭ nicĭ într'o biserică; credeamŭ, că de atuncĭ se vorŭ fi schimbatŭ relaţiunile în iadŭ. Dér se vede, că şi în iadŭ mergŭ lucrurile ca şi pe pămêntŭ: de douĕ-ḑecĭ de anĭ Beelzebub totŭ colonelŭ e şi înzadarŭ aştéptă după rangurĭ!« Maiestatea Sa a rîsŭ; douĕ ḑile după acésta, colonelulŭ era generalŭ.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

şi 'şĭ venì Mateiŭ în starea de demultŭ cu deosebirea numai, că deşi era veselŭ şi deşi sălta de bucuriă totuşĭ nu era băgătorŭ de sémă la tóte dimprejurulŭ sĕu.

Deodată muzica încetà şi logofĕtulŭ cum se primbla prin casă băgà acésta de sémă. Se oprì din primblarea sa, puse o mână la capŭ şi se cugeta la ceva. După câteva clipe eşì în pragulŭ cârciumei.

Ţiganii îşĭ plecau capetele góle în drépta şi în stânga, se uitau galeşŭ la logofĕtulŭ şi mai apoi cu mânile pe peptŭ, puse turcesce, trăgeau la temenele, ceea ce pe românesce însemna, ca sĕ le arunce câţĭva gologanĭ.

Mateiŭ înţelese pe Ţiganĭ, scóse din buzunarŭ nisce parale şi le aruncă câţĭva gologanĭ.

Bĕtrânii se ridicară în picióre, ér popa şedea la o parte şi mija din ochĭ ca şi cum s'ar închina şi ar fi hipnotisatŭ de fixulŭ gândŭ la Dumneḑeu.

Logofĕtulŭ poruncì câteva ocale de vinŭ pentru bĕtrânĭ, ér taica părintele, deşi cliposea, totuşĭ băgà de sémă, ce a ḑisŭ logofĕtulŭ şi findcă scia că din vinŭ de bună sémă se va împărtăşi şi sfinţia sa, nu uita a cere pe séma sa unŭ sărindarŭ.

Joculŭ încetase, şi până sĕ se încépă altulŭ, fetele şi feciorii totŭ părechĭ apucară care încătrău, la dealŭ cum ḑicŭ ei*) totŭ părechĭ fiă-care cu draga sa.

Acésta i-a venitŭ logofĕtului bine la socotélă.

Elŭ sta de vorba şi împărţea poruncĭ după cum i era obiceiulŭ, şi după cum stă bine unui logofĕtŭ harnicŭ. Unora le spunea sĕ facă transporturĭ la schelă, pe alţii îi chema sĕ ésă la pogóne, ca apoi sĕ le dijmuiască, şi astfelŭ Mateiŭ se afla în vorbă şi numai ce'i adevĕratŭ şi avea elŭ acum chefŭ de vorbă.

Ii plăcea să-lŭ vadă satulŭ că elŭ este la horă şi că Maruţa este acasă.

— Da ce bucătare! — se adresà către George cam zîmbindŭ, băgà mâna în buzunarŭ, scóse patru gologanĭ şi'i aruncà, spuindu'i că aceştia suntŭ pentru a şéptea ḑi din sĕptĕmână.

— D-ta rîḑĭ, logofete, dér aşa este. Eu lucrezŭ mai multŭ cu o ḑi ca alţii şi uite nicĭ sĕ mĕ premenescŭ n'am rĕgazŭ, ér muncitorii umblă haimana prin satŭ.

Pe când vorbea Mateiŭ cu bucătarulŭ, iată că vine la cârciumă maşinistulŭ Ienache, logofĕtulŭ Neculae şi băiatulŭ Istratŭ. Toţĭ rĕmaseră uimiţĭ când vĕḑură pe Mateiŭ în uşa cârciumei, toţĭ se uitau la elŭ, dér nimenea nu ḑicea nimicŭ.

— Ce... vĕ miraţĭ? — grăì Mateiŭ rîḑêndŭ, — ce credeţi voi, că aḑĭ sĕ rĕmânŭ mai pe josŭ ca lumea? Nu se póte! — continuà elŭ, ér lăutarii, carĭ fuseseră băgătorĭ de sémă la cele vorbite, începură hora logofeţéscă şi óspeţii întrară în casă.

Mateiŭ când era sĕ între, se întêlnì faţă în faţă cu Rădiţa, îşĭ rîseră unulŭ altuia fără a ḑice ceva, ér Mateiŭ o apucà frumuşelŭ de mână şi întrà şi elŭ în casă.

— Nu'i aşa....? frumósă-i Rădiţa! — se adresà Mateiŭ către pretinii sĕi. — Bună de pusŭ pe rană, — adause elŭ trăgândŭ cu ochiulŭ maşinistului Ienache.

Rădiţa ca de obiceiu, căcĭ era vĕduvă, plecà ochii, ceea ce îi sta aşa de frumosŭ, încâtŭ trebue orĭ şi cine sĕ'lŭ erte pe Mateiŭ, dacă în acele clipe a strâns'o ceva mai tărişorŭ de mână.

Multe mai vorbiră logofeţii şi maşinistulŭ.

Câte-odată, când tăceau toţĭ cei din casă şi se auḑia numai cobza şi naiulŭ de afară, se sculau logofeţii dela vinŭ şi trăgeau câte o horă bătută de stau sĕ se lovéscă de grindă. Se înţelege că pe Rădiţa totdéuna o luau la mijlocŭ şi'şĭ petreceau astfelŭ, încâtŭ îşĭ uitau că mai suntŭ pe lume.

Nicĭ nu-i mirare că o luau pe Rădiţa la mijlocŭ, căcĭ ea scia multe şi era cheflià şi vorbăréţă şi pentru fiăcare avea ea vorbe potrivite, căcĭ la toţĭ le scia păsulŭ căcĭ era cărciumăriţă vĕduvă, şi la ea se adunau veştile ca depeşile la o staţiă de telegrafŭ. Vorbea Rădiţa multe, cu tóte acestea era nĕcăjită pe Mateiŭ.

Se înserase bine.

Deşi altădată pe vemea asta nu'i trecea nimĕnui prin gândŭ sĕ plece, astăḑĭ se întêmplà cu totulŭ altmintrelea. Logofĕtulŭ Mateiŭ se sculà mai ântâiu şi dĕdù semnŭ de plecare. (Va urma.)

*) Acéstă mergere la dealŭ e obiceiu în părţile acelea.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Noemvre st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	—.—
Rentă de hârtiă 5%	99.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	145 15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	113 25
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 95
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	122 —
Renta de hârtiă austriacă	89.70
Renta de arg. austr.	82.85
Renta de aurŭ austr.	112,10
Losurile din 1860	134.80
Acțiunile băncei austro-ungare	888.—
Act. băncei de creditŭ ung.	288.—
Act. băncei de creditŭ austr.	282.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.42
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 50
Londra 10 Livres sterlinge	125 25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93½	9.½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 9 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.67¾	Vênd.	8.73
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.92	»	9.96
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.26
Imperialĭ	»	10.20	»	10.25
Galbenĭ	»	5 90	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	114.½
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕțătorŭ la scóla conf. gr. cat. română din Feldru, Vicariatulŭ Rodna, devenindŭ vacantŭ, prin pensionarea fostului învĕțătorŭ, cu unŭ salarŭ anualŭ de 200 fl. v. a. care se va primi în rate lunare anticipative din fondulŭ scólei, prin acésta se escrie concursŭ până în 13 Noemvre a. c.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ învĕțătorescŭ vorŭ avea a susceme suplicele lorŭ înainte de timpulŭ hotărîtŭ la subsemnatulŭ senatŭ cu următórele documente:

Testimoniu despre absolvirea cursului preparandialŭ și de cualificațiune, și din limba maghiară. Testimoniu de moralitate și serviciu de până acum.

Dintre concurențĭ vorŭ fi preferițĭ cei carĭ vorŭ dovedi că suntŭ cântărețĭ și suntŭ în stare a compune corŭ bisericescŭ.

Dela senatulŭ scólei conf. gr. cat.

Feldru, în 30 Octomvre 1887.

Președinte: Gregoriu Mureșianu. Notarŭ: Ioane Cosma. 3—3

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
Predealŭ (	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ (	—	10.12	—	—
Brașovŭ (	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5.28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Hașfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighișóra (	10 53	—	9.02	—
Sighișóra (	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2 18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4.51	—
Apahida	5.01	—	5 28	Trenŭ de persóne
Clușiu (	5.21	—	5 56	
Clușiu (	—	6.01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneția-Orădii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
Oradia-mare (	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
Viena (	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venția-Orădii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oșorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Ghârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedișu	—	—	—	6.20	—
Clușiu (	—	10.31	—	6.38	—
Clușiu (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Cepșa mic.	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4.32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9.06	—	—	—	9.02
Brașovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
Brașovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
Predealŭ (	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	1.01	—	4.51
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10.27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4 59
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovațŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulișŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8 55	9.78	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Hațegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Banița	—	—	6.4[illegible]
Petroșenĭ	—	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	—	—	6.10
Banița	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Hațegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ